

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravlništvo v Ljubljani, Francišanska ulica šte. 6, I. nadstr.
Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglesi in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Atentat na Ljenuina.

Preko Berlina poročajo iz Petrograda, da se je izvršil v Moskvi atentat na Ljenuina in ljudskega komisarja za notranje stvari Urickega, in sicer v noči od 29. na 30. avgusta. Uricki je mrtev, Ljenuin pa precej težko ranjen. Spravili so ga v Kreml in pozvali k njemu zdravnike specialiste. Atentat sta baje izvršili dve levi socialni revolucionarki, ki so ju zaprli.

Oba lakonična telegrama iz Berlina in Petrograda sta povsem nejasna in, žal, vendar verodostojna; zakaj razmere, ki so nastale v Rusiji so žalostna tragedija velike Rusije, ki skriva v svoji duši in narači velikanske zaklade. Revolucija je vznikla iz vroče želje po svobodi, boljševiki so vzeli vajeti v roke in izvedli v tem kratkem času velikanske socialne reforme in dali ljudstvu politične pravice. Toda protirevolucija se je porodila, ki se poraja pri vseh takih prevratih. Meščanski in kapitalistiški sloji niso bili zadovoljni z demokratično uredbo in socialnimi reformami ter so izrabili državljansko svobodo v ta namen, da so razvneli in razvili protirevolucijsko gibanje s pomočjo centralnih držav in s pomočjo sporazuma. Že brestlitovski mir, ukrajinski mir itd. je imel namen napraviti ob mejah Velike Rusije majhne kapitalistiške države, da bi s tem odrezali social. veliko Rusijo od centralnih držav in preprečili, da ne bi se širila boljševiška misel po srednji Evropi. Prav tako ravnaajo tudi dežele sporazuma. Angleži in Francozi prihajajo z murmanskega obrežja, Japonci in Amerikanci v Sibirijo in Angleži od perzijske strani. Tako smatrajo vse te države svobodo ruskih narodov le za objekt svojih kozmopolitičnih in reakcionarnih namenov.

Nedvomno je sklep miru z Rusijo tudi mnogo olajšal agitacijo za protirevolucionarno gibanje, ker je bistvo mirovne pogodbe za ruske narode poniževalno. Prezreti pa ne smemo, da je boljševiška stranka v Rusiji sedaj najbolje organizirana stranka, in če tudi pade posamezni voditelj, s tem še ni padla organizacija. Ljenuin sam je rekel, da, če pade boljševiška vlada, bo padla v krvi in kri bo tekla le še huje, a ne zaradi boljševikov, marveč zato, ker danes v Rusiji ni nobene stranke, ki bi bila zmožna nastopiti namesto boljševikov. Kri, ki je tekla v revoluciji, je narodu prinesla svobodo in te svobode si ruski narod ne bo dal izlepa vzeti. Grozovit zločin torej povzroča vso tisti, ki pospešujejo v Rusiji protirevolucionarno gibanje ne le ruskemu proletariatu nego vsemu narodu. Zdi se, kakor bi hoteli, da se narod, ki je krepak, kakor noben drugi na svetu uniči sam v svoji lastni krvi.

Atentat več, atentat manj, s tem razvoj še ni končan. To je res. Ali dogodki, ki se odigravajo v Rusiji in za Rusijo, nam izpričujejo, da se je zarotil ves svet proti ruski socialistični republiki. Vsi vemo, da je ta republika hotela imeti resničen mir in sama urediti svoje notranje razmere. A niso pustili, ne puste! Boje se bodoče Rusije, ne marajo nje napredka, nje razvoja — boje se ruskega socializma, ki je obetal najlepšo bodočnost velikemu ruskemu narodu. Vse to bodi tudi nam memento in v sramoto nam bodi, da je proletariati vsega sveta sokriv pri tem!

Rusijo zadevajo resnično hudi udarci usode, toda ta Rusija, ki jo sedaj hoče uničiti svetovni imperializem, bo kljub temu vstala in bo izpolnila svojo važno zgodovinsko nalogo v človeški družbi.

Narodni svet, mi in drugi.

Z ustanovitvijo Narodnega sveta je dobil boj za državno samostojnost in zedinjenje jugoslovanskih plemen svoj prvi, konkretni temelj. Ustanovljena je s tem narodna konstituenta jugoslovanskega ljudstva. To dejstvo

je treba imeti trajno in trdno pred očmi, da vemo, kako nam je uravnati naše strankino stališče napram njej. Nobenega dvoma ni, da gre tu za najvitalnejše probleme naroda, za njegov obstoj in morda sploh za vso njegovo bodočnost. Ni treba pač še posebej poudarjati, da nam ne more biti vseeno, če naj se osreči narod s tako ali drugačno bodočnostjo, če naj se razvije delo N. S. v tej ali oni smeri. Od tega dela je sedaj v glavni meri odvisno, da se narodno vprašanje in z njim spojene socialne naloge našega ljudstva rešijo na ugoden način. Le strankini fanatik ali politični ribarjež nas bo skušal prepričati, da ne moremo socialni demokrati imeti s tako inštanco nobenih slikov. Mirni, objektivno misleči sodrug, ki ima pred očmi predvsem interese ljudstva in stranke, bo prišel v tem oziru do drugačnih sklepov. **Jugoslovansko socialno demokratični stranki pripada v N. S. precizno, velevažno mesto,** v njem ima ona razvijati svoje socialistično delo s staro, priznano jej žilavostjo in treznostjo. Pri uravnavanju našega tozadevnega stališča je zame merodajno le vprašanje, če je naloga stranke, da izvršuje svoje socialistično delo na vseh poljih političnega in gospodarskega snovanja ter, če naj se stranka, do časa, dokler se vpostavi internacionalo, odreče neštevilnim koristim, ki bi jih imelo lastno ljudstvo od njene neposredne udeležbe v boju za narodno osvoboditev.

Odgovor na to vprašanje je prav enostaven in nam ga narekuje jasno in nepreklicno vsa naša dosedanja strankina praksa. Rad bi vedel, zakaj da bi naša prisotnost pri delu N. S. kakorkoli otežkočila uestavitev internacionale... Vprašanje je le eno: Ali priznamo, da se vrši socialni razvoj stopnjevalno, od etape do etape, (in da je potemtakem v našem slučaju narodno zedinjenje korak k zaprzi demokracije in socializma), ali pa odlagamo rešitev vseh vprašanj do časa, dokler zmaga socialna revolucija in zavladava socializem, za kar pa ne more zadostovati gola upostavitve internacionale, za to je treba še veliko drugega, morda priprave in boja cellega stoletja. (Toda, če se potem naših strokovnih organizacij potegujemo, da priborimo delavstvu boljši zaslužek in potem našega političnega boja, da mu pridobimo nekaj več pravic in svobod, in še v tej družbi, priznamo dejansko, da se ne da naš boj izvršiti le z neprestano golo negacijo ustroja, pojmov in problemov sedanjega režima in v čakanju, da dozori naša moč tako daleč, da zamore poraziti celotno in v hipu vso kapitalistično družbo.) Smo torej za vsakdanji boj že sedaj, za boj na vseh poljih, v vseh oblikah. Vprašanje, kako da živi danes naš delavec, kakšne narodne in politične pravice da ime, nam ni deveta briga.

Zato snujemo svoje organizacije, zato pošiljamo v parlament, v občinske in druge zastope svoje poslance. Ali sodelujemo zato z obstoječim kapitalističnim režimom? Ne vem. Vem samo, da ga ni socialisti te ali one tendence, ki ne bi to odločno zanimal. Saj pravimo vedno, da gremo v javne zastope zato, da povemo glasno svoje proletarsko mnenje, zato da oponiramo odločno vsaki ljudstvu škodljivi politiki. Zakaj naj ne bi tedaj šli v našo narodno konstituinto? Morda zato, ker je bila tudi ta, kakor vse obstoječe inštitucije, ustanovljena od zastopnikov gospodujočega razreda? Tržaški »Lavoratore« pobija bistroumni, z globokim preudarkom pisani članek sodr. Petejana z enostavno opazko, da gremo v javne zastope, da oponiramo in ne, da sodelujemo. Ta »Lavoratorjeva« iznajdba je vredna celo stran tržaških inseratov in kaže zgovorno, kako lahko miselno se pri njem sipa poduke na desno in na levo. Ali misli »Lavoratore«, da bi šli v N. S. zato, da bi vsemu ploskali in ne zato, da bi sprejeli, kar smatramo po svojih načelih za dobro, in odklonili, kar smatramo po

istih načelih za slabo, kakor je sploh v navadi pri vseh zastopih tega pisanega sveta? Kdo bi naš mogel prisiliti, da ne bi se tudi v naši konstituinti ravnali po svojih načelih ter ostali v njej, dokler bi nam bila dana možnost za koristno delo vsaj v taki meri, kakor nam je dana — recimo — v prekoristnem avstrijskem parlamentu? ...

Če je pa »Lavoratore« sploh proti temu, da bi se mi vsedli kdaj k posvetovalni mizi z zastopniki meščanstva, imamo tu vprašanje, o katerem se da veliko govoriti, toda iz povsem drugačnih, predvsem ekstremno revolucionarnih vidikov, čemur je pa predpogoj, da povabi »Lavoratore« svoje zastopnike, da naj izstopijo takoj iz parlamenta in drugih javnih zastopstev, ter da napne v svojih člankih vse drugačne strune. »Lavoratore« odreja nadalje korenitim Petejanovim argumentom pravilno premiso, ker ne vidi tu ideje, ki bi zamogla biti skupna nam in meščanom. Pozablja namreč, da je baš zahteva po samostojnosti in zedinjenju našega troimnega naroda ona edina skupna težnja, ki družbi v tem trenutku vse stranke, kakor je pred letom dni družila v Rusiji vse politične elemente, od najekstremnejšega boljševika do najzmernejšega kadeta, odločna volja po strnoglavljenju carizma. In vendar se danes ne more reči, da so stranke v Rusiji zaradi tega v bogve kako prijateljskih medsebojnih odnosajih... Naša Jugoslavija, pravi, da ne more biti Jugoslavija meščanskih zaslepljevalcev, itd., itd., itd., itd. Kakšna novost je to? Kdo ne ve, da bi mi hoteli socialistično Jugoslavijo, toda kdo ne ve tudi, da je sami zaenkrat ne moremo ustvariti ne tako, ne drugačno, in da se moramo zaradi tega zadovoljiti tudi z meščansko demokratično Jugoslavijo, ki bo vsekakor vitalne važnosti tudi za nas, če zedinimo narodno naša, od prijateljev in neprijateljev teptana ljudstva? Ali naj se odredimo narodnemu osvobođenju, samo zato, ker ga ne moremo izvajevati sami? Ali ne razumeva »Lavoratore«, da ne gre tu za kake simpatije do meščanstva, za kako strankino premirje, za zatajevanje lastnih načel, marveč zgolj za železne zakone naravne, logične socialistične prakse?

Še en primer: »Lavoratore« ima svoje zastopnike v tržaški aprovizacijski komisiji, katero vneto brani z neštevilnimi argumenti. Povem mu — slučaj se mi zdi zgovoren —, da ima tudi N. S. enak aprovizacijski odsek, kojega naloge so vsaj ravno tolike važnosti, kakor naloge tržaške aproviz. komisije. Ali naj ne bi stranka sodelovala niti pri tem odseku samo zaradi tega, ker je ta odsek, kakor tržaška aproviz. komisija, sestavljen tudi iz zastopnikov meščanskih strank?

Nadalje povem, da mi ni žal, če najde »Lavoratore« takoj toliko prostora, da nam lahko v dolgih člankih narekuje taktiko, četudi mi bo baš on rade volje priznal, da se je prodalo v Trstu — odkar je odšel iz znanih načelnih razlogov vrli sodr. Angelo Lanza — precej krščenega vina. Žal mi je samo, da mi hotel »Lavoratore« objaviti, kljub temu, da smo ga ponovno vabili, kratek »Napreje« komentar o dr. Tumovem članku v »Lavoratoru«, kateri komentar bi bil primerno pojasnil italijanskim sodrugom naše narodno stališče. Na vsak način je zato še vedno čas, in naj mi »Lavoratore« oprosti odkritosrčno prijateljsko besedo...

Končno bi bila umestna še odkrita in obzirna beseda v vprašanju internacionale. Naj se omejim za danes na sledeče kratke opazke: Za postavitev internacionale moramo delati neprestano in z vsemi močmi; ona more biti naša velika skrb; od nje smejo mali narodi pričakovati trdno oporo; ne smemo pa zapasti pri tem prevelikim iluzijam. Ne vem, kdaj pride do avstrijske in do svetovne internacionale in v kolikem bo ta iskrena. Vem samo, da je razpoloženje ve-

likih socialističnih skupin v tem oziru še vedno odvisno od položaja na bojiščih, kar mi pove, da ni še, ne tu — ne onkraj front, prenehala politika 4. avgusta. Prej so bili eni za internacionalo, zdaj so drugi. Zbližanja, resničnega iskrenega zblížanja ni še opaziti. Navzlic temu bi bilo še upati, toda dejstvo, da ni prišlo do internacionalne niti spricho ruske revolucije, niti spricho dejstva, da je šel nad njo z brutalno silo ves evropski imperializem, ne da bi proletarijat našel po svojem naravnem nagonu pot do zblížanja, pove dovolj zgovorno, da je v gotovih vodah še precej kalnega. Kako zidati na taki podlagi? Ali je vpostavitve nove iskrene, resnične boja zmogljive internacionalne odvisna zgolj od razpoloženja posameznih strankinih voditeljev, ali od zamešavanja vse stare vojne taktike, od duševnega prepoveda socialističnega proletariata velikih držav, ki je tekom vojne izgubil jasni vpogled? Zgrajena na taki podlagi, bi ne odgovarjala svoji veliki nalogi. Toda, ali je vse to mogoče brez notranjega procesa in vsesplošnega razkroja? **Med tem pa ne moremo ostati neaktivni.** Do internacionalne moramo prej ali slej priti. Brez nje nimamo pri vsem našem delu prištrikana krila. **Ali oviramo nje vpostavitve, če pospešujemo doma z vsemi svojimi močmi rešitev onih problemov, ki bi spadali v program internacionalne?** Ne pozabimo, da živimo v tranzicijski dobi, v dobi, ko se tekom enega leta rešujejo problemi, za katere bi rabili v normalnih časih cela stoletja. **Vsaka zamuda bi bila v takih razmerah lahko usodepolna.** Smešna bi bila tedaj trditev, da se ovira z udeležbo pri delu N. S. delo za obnovitev internacionalne. Sodr. Kristan je povedal razločno na ustanovitveni seji N. S. kako v tem oziru mislimo. **Če je naš vstop ovira za nje obnove, tvori enako oviro prisotnost socialističnih zastopnikov v vseh drugih parlamentih in ustanovah!** Trezno in pošteno socialistično delo ne more biti v kvar ne sedanjim in ne bodočim našim nalogam. Le kdor je šibkih nazorov netrdnega prepričanja se boji kontakta z nasprotnikom.

V prihodnjem članku nekaj več o vprašanju internacionalne in o vprašanju skupnega nastopa vseh jugoslovanskih socialističnih strank. Gh.

Po celjski konferenci.

Deželna konferenca jugoslovanskih socialističnih demokratov iz Spodnje Štajerske, ki se je vršila 25. avgusta v Celju, se je izvršila naravnost slijajno. Na vsakega navzočih je uplivala celodnevna razprava nad vse ugodno. Sklepi so pokazali vso resnost zborovalcev. Na izvoljenem odboru pa je sedaj, da vodi delo in skrbi za izvršitev sklepov in za nadaljno organizacijo.

Na konferenci pa je bilo nekaj opaziti, o čemer se je treba porazgovoriti. **Manjkali so oni, ki bi morali v prvi vrsti biti udeležniki konference.** Zastopnikov železničarjev ni bilo iz vseh Celja, Zidanega mosta in Grobelnega. Zastopani niso bili železničarji iz Maribora, Pragerskega, Ptuja, Brežic itd. Ne vem, kaj je vzrok; ali dejstvo, da so bile le tri železničarske organizacije na konferenci zastopane je neugodno vplivalo. Železničarji pridejo lažje kot drugi delavci — ki morajo plačati celo voznino, ali ti so prišli in celo v takem številu, da smo bili vsi presenečeni.

Železničarji so ponavadi pionirji soc. dem. stranke. Tudi na Sp. Štajerskem se ponašajo, da so to! Le zdi se mi, da ne ločijo nemške socialno-demokratske stranke od jugoslovanske soc. dem. stranke. Vsi plačujejo strankini davek, ali odračunavajo ga drugam — ne jugoslovanski soc. dem. stranki, ampak deželni nemški soc. dem. organizaciji v Gradec. **To ni prav! To se mora izpremeniti.**

Zato je sedaj naloga novoizvoljenega odbora deželne organizacije jugosl. soc. demokratske stranke na Sp. Štajerskem, da skliče v najkrajšem času zastopnike slovenskih železničarjev vseh postaj, in se z njimi porazgovori o tem. **Strankini davek je plačevati v Ljubljano — naročiti je strankino glasilo »Naprej!« — razširjati je naše slovenske strankine brošure.**

Naj se ne slabo ne razume. Dokler nismo imeli svojega dnevnika, je bilo povsem opravičeno, če so sodrugi večji nemškega jezika bili naročeni na nemški strankini dnevnik. Sedaj pa, ko imamo svoj soc. dem. dnevnik, pa je v prvi vrsti dolžnost vsakega sodruga biti naročnik slovenskega soc. dem. dnevnika!! (To velja tudi za sodruga v Trstu, ki imajo »Laboratore« naročen, »Napreja« pa ne!) Izgovor, da imam že »Arbeiterwille« ali, da sem naročen že na »Laboratore«, ni na mestu in tudi ne drži! Ako hočemo, da soc. dem. dnevniku v slovenskem je-

ziku damo pravo veljavo, tedaj je treba, da ga razširimo, kar najbolj se da.

Enako je s strankinim davkom. Jugoslovanska socialna demokratska stranka nima preobilno sredstev na razpolago. Agitacija požre veliko. Kje naj se pokrivajo stroški, če bodo razni sodrugi imeli nazor: saj je vseeno, kam plačati tistih 70 vin., ali jih dam v Ljubljano, ali v Gradec — samo, da jih dobi soc. dem. organizacija. **Ne sodrugi, to je povsem krivo in zelo napačno!**

Slovenec na Spodnje Štajerskem — če je socialni demokrat! — mora biti član jugoslovanske socialno demokratske stranke, ki ima svoj sedež v Ljubljani.

Na Sp. Štajerskem čaka našo stranko zato obilo dela. Podučiti je treba mnogo delavcev, da ne bodo smatrali »mednarodnosti« za nekaj, kar je identično z breznarodnostjo, oziroma, da ne bodo mislili, da je oni že nacionalist, ki hoče za svoj slovenski narod one pravice, ki jih imajo n. pr. Nemci. Podučiti je treba mnogo socialnih demokratov, da ne bodo videli v vsakem Slovencu reakcionarca, nazadnjaka, ki prihaja nasprotovati kulturi, napredku in svobodomiselnosti — in pa, da ne bodo verjeli priljubljenemu nemškutarstvu, ki ima lepe besede, a grda ogavnja dejanja.

Shodi, predavanja, konference — to bo treba negovati z vso našo močjo. Potem pa širiti socialistično slovensko časopisje!

Delo bo težavno. Ali ne ustrašite se težav. Vsaka na novo ustanovljena organizacija bo sodelovala. In volja do dela, porojena v zavesti, da se gre za velike naše cilje, premagala bo vse ovire.

Naprej, sodrugi iz lepe Spodnje Štajerske! Verus.

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 31. avgusta. Uradno. Italijansko bojišče. V Judikarijah uspešni poizvedovalni boji. Monte Maio (vzhodno Pasubra) je bila večeraj mimogrede v posesti sovražnika. Več kot dveurni ogenj topništva in min je zasul našo posadko, nakar se je Italijanu posrečilo vdreti v naše jarke. Naše oddelne rezerve, oddelki 3. polka tirolskih cesarskih lovcev in naskakovalnega bataljona cesarskih lovcev, so podvzele takoj protinapad in so prepodile sovražnika po kratki srčiti borbi, pri čemer so jih izvršno podpirale baterije divizije cesarskih lovcev in 40. honvedne artiljerijske brigade. 20 bersaljerski polk je bil poražen in je imel nad 200 mrtvecev ter dal nad 100 ujetnikov. — **Albanija:** Nič novega. — Šef gen. štaba.

Dunaj, 1. septembra. Uradno se poroča: Nobenih posebnih dogodkov. Šef gen. štaba.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 31. avgusta. Uradno. Vojni skupini krajevica Ruprechta in generalnega polkovnika von Boehna: Boji na predbojišču na obeh straneh Lyse. Sovražni poizvedovalni oddelki, ki so napravili sunek preko Lawe, so bili pregnani. — Na bojišču jugovzhodno Arrasa je Anglež večeraj ponovno skušal izsiliti predor. Z najmočnejšo uporabo oklopnih voz so se v napadu zagnale angleške in kanadske divizije zgodaj zjutraj na 20 km široki fronti med cesto Arras-Cambrai in jugovzhodno Bapaume. Vrttembergani so odbili sovražnika južno te ceste spred svojih črt. V zvezi s porenjskimi bataljoni so vrgli sovražnika, ki je prodril do severno Hendecourta, zopet nazaj. Južno Hendecourta so omajali konjeniški strelski polki sovražni naval med Vaulix-Vraucourt in Premicourt. Vzeli so zopet Hendecourt, ki smo ga bili mimogrede izgubili, zavrnil sovražnika in sami prešli k napadu ter ga vrgli nazaj na obeh straneh Bullecourta in čez vzhodni rob tega kraja. Južno Ecousta so odbili zapadnopruski polki v srčitem boju večkratne napade sovražnika. Nadporočnik Mann, ki je s stotnjami 175. pešpolka samostojno posegel vmes, je omogočil zopetno osvojitve mimogrede izgubljenega kraja Ecoust. Na obeh straneh Bapaume so omajali pruski, saški kakor tudi bavarski polki sovražni naval. Popoldne je vrgel sovražnik ob obeh straneh ceste Arras-Cambrai sveže divizije v boj. Ponovno je zastavil maso oklopnih voz in infanterijo, kar naj bi privedlo odločitev. Pozno zvečer je bila odložena bitka v našo korist. Iz ozemlja Sensee preko Eterpigny Haucourt, južno ceste Vis-Cherisy naskakujoče goste črte sovražnika so se zrušile v našem ognju in srčitem boju od blizu. En oklopni voz je bil razstreljen. Sovražnikova infanterija je utrpela izredno visoke izgube. — Severno Somme so bili zavrtni angleški napadi med Morvalom in Clerjem. Koder je sovražnik dosegel naše črte, smo ga v protisunku vrgli nazaj v njegove izhodiščne postojanke. — Severno Oise so napadli Francozi na odseku Kanala med Libremontom in severovzhodno Noyona z močnimi silami. Njih napadi so običali v našem ognju večidel že na vzhodnem bregu. Iz Chevillya na zahodnem bregu smo zopet vrgli sovražnika po srčitem boju. Večkratni napadi proti Noyonu so se izjalovili v ognju in protinapadu. — Silni

topniški boji in infanterijski spopadi ob Ailette. S strmine Posly naprej štrleči frontni odsek smo potegnili v krajo črto Juvigny-Bucy le Long. Juvigny je ostal pri večerajšnjem napadu sovražnika v njegovih rokah. — Oba zadnja dva dni smo sestrelili 52 sovražnih letal. Poročnik Koennecke si je priporil svojo 52., poročnik Laumann pa svojo 28. zmago v zraku.

Večerno poročilo.

Berlin, 31. avgusta. Anglež je danes opazil naše okrajšanje fronte, ki smo ga izvršili pred dnevi med Ypernom in La Bassée pri Hazebniku in je sledil našim pred sovražnikom puščenim poizvedovalnim oddelkom preko črte Kemmel-Bailleul-Neuiberquin in preko Lawe. Jugoiztočno Arrasa so se izjalovili angleški delni napadi. Boji severno Somme; po obeh straneh Noyona in med Oiso in Aisno so se popoldne po hudem boju artiljerije razvili francoski napadi. von Ludendorff.

Berlin, 1. septembra. Veliki glavni stan. Armadni skupini prestolonaslednika Ruprechta in go. v. Boehna: Med Yprees in La Bassée smo skrhili svoje bojišče s tem, da smo prepustili ovražniku lok pri Harebroncu. Pri tem je prišel sovražnik v posest Kemmela. Premikanje čet, ki smo je izvedli pred nekaj dnevi, je ostalo sovražniku prikrito. Večeraj so Angleži močno napadli naše stare črte. Naše črte v novih obrambnih pozicijah neprestano tipajo za sovražnikom. Sovražnik je zasedel Kemmel in prodril preko Bailleul-Neuf Berquin in čez Lavo. Na cesti Arras-Cambrai so se angleški infanterijski napadi popolnoma izjalovili. Tudi pri operacijah med Ecoust in Vaulx-Vaucourt niso imeli Angleži sreče. Naposled so se vendar polastili teh krajev. Po hudem artiljerijskem boju so napadle angleške in avstralske čete med Morval in Peronne. Pri Morvalu in južozapadno Raucourta smo jih potisnili nazaj. Po končanih bojih poteka sedaj naša obrambna črta ob cesti Bouchavesnes-Peronne. Prehodni poskusi sovražnika čez Sommo pri Brie in St. Christ so se izjalovili. Močni francoski napadi med Sommo in Oiso severno Noyona. Francoske divizije, ki so prodrle na obeh straneh Nesle, so se v našem ognju ustavile. Pri Rouy smo sovražnika v protinapadu pregnali. Proti poldnevu je podvzel sovražnik med Beaulieu in Morlaucourt enotno izvedene napade, ki pa smo jih odbili ter zadali sovražniku težke izgube. Ravnotako smo odbili vse večerne napade. Zlomili smo tudi močne sovražne sile, ki so prodirale severno Varesnesa in čez Oiso pri Bretigny. Med Oiso in Aisno so se večeraj zvečer znova pričeli silni artiljerijski napadi. Na obeh straneh Champa je napadel sovražnik z močnimi silami iz ailettske nižine. S protinapadi smo si izvojevali zopet stare črte. Pri tem je uničil narednik Haas strojniškega polka štev. 29 štiri sovražne oklopne vozove. Južno Crecy au Mont smo deloma v protinapadu vrgli sovražnika. Vzhodno Juvigny je prodril do Terny-Sorny. Tam so ga ustavile krajevne rezerve. Južno in pa do Aisne so se izjalovili pred našimi črtami večkrat ponovljeni sovražni napadi. von Ludendorff.

Nemčija in Španija.

Pariz, 31. avgusta. Časopisje smatra potopitev španskega parnika »Caraza« od strani nemških podmornikov za dogodek izredne važnosti. Ta dogodek dobro osvetljuje nemško-španske odnose z vidika nemške brutalnosti in utegne biti odločilnega pomena.

Vesti iz Rusije.

Atentat na Ljenina in Urickega. Berlin, 31. avgusta. Po iz Petrograda došlih vesteh je bilo večerajšnja noč izproženih na Ljenina več strelcov, ki so ga lažko ranili. Ljudskega komisarija za nožiranje zadeve Urickega so umorili; atentatorje so zaprli.

Mlada deklica storilka. Moskva, 31. avgusta. Po poročilu »Pravde« je bil večeraj zvečer izveden atentat na Ljenina. Imel je delavski shod v Michelsonovi tovarni v delu mesta onostran Moskve. Ko je zapustil zborovalešče, sta ga ustavili dve ženi, ki sta se pričeli razgovarjati o zadnjem dekretu glede na uvoz živil v Moskvo. Med tem razgovorom so padli trije strelci, s katerimi je bil Ljenin ranjen na roki in v hrbet. Streljali sta dve inteligentnim krogom pripadajoči dami. Deklico so prijeli. Stanje Ljeunovo, ki so ga odpravili v Kremelj, ne povzroča, kakor izjavljajo zdravniki, nikakršne bojazni.

Po buljetinu, ki so ga objavili ob 11. zvečer, je dobil Ljenin dva strela. Ena krogla je prodrila pod levim plečatom v notranjost prsi in ranila gorenji del pljuč, ter povzročila krvotok. Krogla je običala ob vratu ob gorenji ključnici. Povzročila je notranje krvavenje. Ljenin je popolnoma zavesten. Pozvani so bili kirurgi.

»Pravda« objavlja dalje oklice na delavce, ki ga je podpisal Svedrlov, v katerem jih pozivlja, naj se ne vznemirjajo in ki pravi med drugim: Ne dvomimo ra tem, da bodo vedli sledovi morilnega napada k desnim socialnim revolucionarjem kakor tudi v vrste najemnikov Angležev in Francozov. Tudi na napade na svoje voditelje bo delavski razred odgovarjal z neobzirnimi terorjem.

Takoj po obvestilu namestujočega šefa izredne komisije Petra je komisija po atentatu na Ljenina ukrenila

vse odredbe, da dožene krivce. Prvo zaslišanje je doglalo, da je napadalka socialna revolucionarka. Komisija ima baje v rokah material, ki dokazuje, da je atentat v zvezi z elementi v Samari.

Kijev, 31. avgusta. Atentat na Ljenu je izvedla znana teroristinja iz Kijeva, Dorge Kaplan. Ta je leta 1907, v preiskovalnem zaporu ob nekem zaslišavanju izvedla na žandarmerijskega šefa Noričkega, ki so se ga vobče bali, zlasti so ga pa sovražili revolucionarji, ponesrečen morilni napad z žepnim nožem, in je bila zaradi tega obsojena na trinajst let prisilnega dela.

Ravno. Petrograški sovjeti so v sporazumu z moskovskimi sklenili v ruskem jeziku popolno izdaje Marksovih in Engelsovih spisov za malo ceno, da seznanijo vse rusko ljudstvo s tema dvema največjima socialistoma. Marxov spominek postavi vlada v Petrogradu pred znanim »Smolenskimi institutom«, sedežem petrograških sovjetov. Dve glavni ulici v petrograški delavski četrti sta dobili imeni Karla Marxa in Friederika Engelsa.

Politični pregled.

— **Državni zbor se snide še septembra?** Dunajski listi javljajo: Po dosedanjih razgovorih ministrskega predsednika z načelniki strank se da sklepati, da bo sklican finančni odsek v zmislu predloga načelnika dr. v. Löwensteina dne 10. septembra. Poljski klub ne bo delal davčnemu zasedanju nobenih ovir. Poljski krogi imajo sedaj edino željo, da se ustavi proces v Marmaros-Szigetu. Zbornični predsednik, dr. Gross, namerava v slučaju, da se ugodno rešijo pogajanja finančnega odseka, sklicati za 24. september državni zbor. Parlamentarni krogi pa so mnenja, da se odredi prva plenarna seja državne zbornice za začetek oktobra.

— **Hussarek v Budimpešti.** Ministrski predsednik Hussarek se je odpeljal v Budimpešto.

— **Severnočeški zbor organizacij češkoslovanske socialne demokracije se je vršil v nedeljo 25. m. m. v Plzni ob obilni udeležbi.** Navzoči so bili zastopniki izvrševalnega odbora, zastopniki Poljakov in Jugoslovancev iz Plznja (Delinata in Šucitran) ter češke socialistične stranke. Razprava o strankini taktiki in nastopih je bila dolga in burna. Udeležili so se je poslanci ss. Pik, Habermann, Tomašek, Modraček, dalje Stivin, Johannis in Remeš. Kaže se v resoluciji, kjer zahtevajo združitev socialističnih strank čeških. Sklenili so še več resolucij, med temi eno proti vojni in za mir, drugo proti ponovni združitvi kruha, tretjo o taktiki in politiki stranke itd. Za zaupnika Sev. Češke je bil izvoljen zopet posl. sodr. Pik.

— **Vprašanje Bosne in Hercegovine.** Dunajski listi poročajo: O vprašanju glede bodočnosti in usode Bosne in Hercegovine se vrše med avstrijsko in ogrsko vlado živahne razprave. Popolnega soglasja dosedaj še ni med njima, posebno, ker je to vprašanje v zvezi tudi z razvojem poljskega problema. Iz tega se da izvajati, da ni računati na skorajšnje imenovanje skupnega finančnega ministra. Ogrska je za avstro-poljsko rešitev, ker meni da dobi zato Bosno in Hercegovino kot odškodnino.

— **Zunanji minister grof Burian — evropski unikum.** »Arbeiter-Zeitung« je jako dobro pogodila, češ, da imamo v Avstriji ministra za zunanje stvari, ki v svetovni vojni samo molči. Pomislite, koliko in kako pogosto govorijo angleški ministri, in primerjajte potem z njimi tega avstro-ogrskega ministra, ki je že vsega skupaj že triinpol leta na odgovornem mestu, a ni v tem času nikdar — niti enkrat odprl ust, da bi pregovoril lastne narode, prijatelje in neprijatelje! »Arbeiter-Zeitung« primerja nato Buriana z njegovim prednikom, grofom Czerninom. Tudi Czernin je delal sicer pogreške, ki so postale potem vsled njegovih nepremišljenih govorov še večji, toda od njega je dobil vsak človek vtisk, da premišljuje, kaj vse bi se moralo storiti za dosego mira. Nasprotno pa napravlja grof Burian s svojo politiko vtisk, da samo šepa za dogodki in da nikjer ne postaja konkretna sila.

— **Madžarska besnost.** Madžarsko časopisje je seveda vsled namišljenih načrtov Hussarekovega ministrstva vse iz sebe — razumljivo, kajti Avstrija kot zvezna država bi onemogočila na Ogrskem nasilno gospodstvo madžarske minoritete nad slovansko in rumunsko večino. »A Nap« že grozi z ločitvijo od Avstrije. Zdi se, da spričo skušenj, ki jih je dobila v tej vojni Avstrija z ozirom na preskrbo z živili od strani Ogrske, ne bo to nikogar plašilo!

— **Ogrsko vprašanje.** Dne 30. avgusta se je vršil v Varšavi ministrski svet, ki so se ga udeležili vsi ministri, razen ministrskega predsednika Stekovskega. Princ Radzivil je poročal na seji o svojem potovanju na Dunaj in o poteku posvetovanj s cesarjem Karlom, grofom Burianom in ministrskim predsednikom dr. Wekerlejem. Princ Radzivil smatra izid teh posvetovanj z ozirom

na to, da so bila predmet mnogih vprašanj največje važnosti, za zelo ugoden.

— **Nemško-ameriška konferenca v Berlinu.** Korespondenčni urad poroča, da je odpotoval ameriški poslanik v Haagu, Garrett, v Berlin, da zastopa kot prvi delegat Zedinjene države na nemško-ameriški konferenci, ki se bo bavila z vprašanjem glede izmene vojnih ujetnikov.

— **Nova nemško-ruska mirovna pogodba.** Neues Wiener Abendblatt poroča iz Berlina: Po novem miru z Rusijo ruska država nikakor ne bo odvezana od baltičskih pristanišč. Pristanišča Vindava, Riga in Reval bodo prosta luke. Nemčija se je zavezala, da Narve, odkoder vodi železniška zveza neposredno v Petrograd, nikdar ne bo utrdila. Kar se tiče finančnih vprašanj, tako šest milijard mark, ki jih mora plačati Rusija, se to ne more smatrati kot kaka večja odškodnina, ampak le kot nadomestilo za razne zasebne škode, ki so jih povzročili Rusi. Enoinčrt milijarde v zlatu bo plačala Rusija že v kratkem.

— **Novo angleško orožje.** Iz Londona: Posebni poročevalec »Timesa« poroča iz angleške fronte, da so sedanji uspehi Angležev ob Oisi pripisovati novemu angleškemu orožju, avtomatičnim strojnim puškam, ki so se v teh bojih posebno izkazale. Saj ni nikjer nikakih uspehov... Nemci se umikajo povsod, le na povelje...

— **Ameriško posolito Angliji.** Kakor se poroča, je dovolil zakladni urad Anglije zopet nov kredit v znesku 400 milijonov dolarjev. Skupni znesek posojil Angliji znaša dosedaj 3725 milijonov dolarjev, dočim je skupno posojeno zaveznikom 7692 milijonov dolarjev.

Naš narodni blagdan.

21. in 22. sept. t. l.

Del našega troedinega naroda se bori z najstrašnejšo smrtjo — lakotjo.

Da bi vsaj nekaj dece oteli tej strašni morilki, se je v kraljevem Zagrebu osnoval letos »odbor SHS žena za siročad«, na čelu mu gospe Zlata Kovačičeva, Jelena Čukova in Pipa Arko-Tavičarjeva. Dan 5. julija t. l., god slovanskih blagovestnikov, je bil odbor proglasil kot narodni blagdan za stradajočo deco ter se na vso jugoslovansko javnost obrnil s plamtečim oklicem: »Zahteva časa, ki v njem živimo, in zahteva naše bodočnosti je, da vse storimo za ohranjanje našega plemena, za oteje naše krvi. Zakaj kdo nam bo pravičen, ako si nismo sami? Kdo se nas bo usmilil, ako se sami ne usmilimo naše krvi? Ali naj s prekrižanimi rokami gledamo, kako nam umirajo cele pokrajine, kako na uvelih gredih svojih mater izdihajo otroci, ki vendar ničesar niso zakrivali? Kako bomo opravičili svojo malomarnost pred Bogom in bodočnostjo? Vsa, ko naše dete, ki umre od glada in njegovih posledic, pade na dušo tistemu, ki bi si bil moral odtrgati od svojih ust, pa si ni hotel. Onega dne je zagrebški odbor nabral nad 100.000 K.

Tudi Ljubljana naj bi bila letošnji god slovanskih blagovestnikov praznovala kot narodni blagdan. Vsled tehničnih težkoč smo žal ta blagdan morali preložiti. Nismo ga pa pozabili; saj vemo, da je marljiv zagrebški odbor tudi velikemu številu otrok iz slovenskega ozemlja preskrbel na Hrvaškem zavetje in prehrano v teh groznih časih. Naš narodni blagdan bodi v dnehi 21. in 22. septembra t. l. Nabrano vsoto pošljemo odboru S. H. S. žena za siročad v Zagreb.

Rojaki! Hudi dnevi se bližajo naši siromašni deci: zima, mraz, galota in še — glad. Kako naj otrok ne omaga? Preden nastopijo ti zli dnevi, priredimo naši deci blagdan, dan usmiljenja. »Blagor usmiljenim, ker dosegli bodo usmiljenje.«

Rojaki! Težko je odraslega človeka gledati, kako hira od glada, a najtežje je, otroka, nedolžno dete, gledati, kako prosi kruha in se zvija v smrtnih bolečinah. Najslajše pa je, takemu otroku dati košček kruha. Storimo to vsi v dnehi 21. in 22. septembra t. l.!

»Osrednji odbor za sirote« v Ljubljani.

Dnevne vesti.

— **Promet z nahrbtniki predvsem za poljske pridelke in moko prepovedan.** Minister za prehrano je izdal naslednji poziv, s katerim prepoveduje nadaljno nakupovanje in prodajanje poljskih pridelkov in moke. Poziv pravi med drugim: Po dolgih tednih pomanjkanja in gladovanja bodo prišli Avstrijci zopet do pridelkov lastne grude, ki jim bodo zagotovili zadostno prehrano. Neobzirna lakomnost pa preplavlja naše dežele in odjemlje našim kmetom v velikih množinah letošnjo žetev, da se potem gosti in zapravlja v škodo tistih, ki nimajo niti denarja, niti blaga, da bi si mogli po oderuških cenah ku-

povati potrebna živila. Kdor pridno dela in ne hrepeni po oderuštvi, izgubi na ta način pravico do vsakdanjega kruha. S poljskimi pridelki moramo dandanašnji hraniti in varčevati, ako hočemo, da se do prihodnje žetve preživimo, zato je v interesu vseh, da se tihotapstvo s pridelki letošnje žetve neobzirno zatre in da se po možnosti žetev razdeli med vse sloje. Tudi kmetje in posestniki so se dali zapeljati in izvabiti za nepošteno oderuštvo z živili. Preslepili so jih bogate zamene, ki jih dobe za svoje poljske pridelke in moko, tako da kar najbujnejše cvete tihotapstvo in oderuštvo. Vse to pa se maščuje na kmetiškem kakor tudi na meščanskem prebivalstvu. Večina mest je vsled dobičkaželjnosti nekaterih neobzirnih ljudi izpostavljena najhujšemu pomanjkanju, kmetiškiemu prebivalstvu pa grozi nevarnost, da mu rekvirira država v slučaju, da ne odda predpisanih množin še ostalo, kar mu ostane. S tem so oškodovani seve tudi drugi poštene kmetje in posestniki. Svoj del mora država prejeti in če ni drugače izsiliti. Tihotapstvo z žetvijo bo preganjala državna oblast z vsemi silami. Oblasti imajo naložilo, da vsakogar, ki poljske pridelke, predvsem pa žito in moko nezakonito prodaja, in vsakogar, ki ta živila nezakonito kupuje, krakomalo najstrožje kaznujejo. Zaporna kazen doleti v najvišji meri prodajalca kakor tudi kupca in poleg tega sta oba izpostavljeni visoki denarni globi. Ne bo se gledalo ne na Petra ne na Pavla; tudi najmanjše množine teh živil bodo krakomalo zaplenjene.

— **O ljubljanski aprovizaciji.** V »Slov. Narodu« z dne 30. avgusta opisuje nekdo aprovizacije razmere, namreč delitev krušnih kart in kart za krompir, vprašuje, kako se nadzoruje njih oddaja strankam, ki imajo lastne pridelke. To bi tudi mi radi vedeli, ker, znano je, da je cela delitev istih krivična, da so krušne komisije pristanske, bi človek lahko menil; a, zakaj je to? Da se to dogaja, je zaradi tega, ker v komisijah ni kontrole. V komisijo spadajo zaupniki iz okrajev, katerim so stranke v dotičnem okolišju bolj ali manj znane. Ti zaupniki naj ne bodo samo iz meščanskih strank, temveč tudi iz delavskih slojev, katerim so razmere tudi dobro znane. Uvede se pa lahko katastrofa, ki bo na vpogled vsakomur in dostopen, da lahko črta to ali ono tako stranko, ne da bi moral svoje ime imenovati. Dolžost glavne komisije pa naj bi bila, da so na podlagi takih ugovorov natanko prepričani o resničnosti ugovora. To bi bil morda dober in lahko izvedljiv način kontrole, da ne bodo neopravičeni imeli vsega v izobilju, siromasnejši pa še bolj stradali kot že stradajo. T.

— **Prošnja.** Na takozvanem invalidskem oddelku, ki je nastanjen v prostorih c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani, se nahaja povprečno 180—200 invalidov, ki se zdravijo, čakajo na proteze ali pa pohajajo invalidsko šolo v barakah, zgrajenih pred šolskim poslopjem. Za te invalide je ustanovilo ravnateljstvo državne obrtne šole posebno čitalnico, v kateri imajo invalidi priliko, da nemoteni čitajo, pišejo ali svoj prosti čas na poljuben način koristno uporabljajo. Manjka pa primerne ga berila. Zato se obrača ravnateljstvo državne obrtne šole, ki je obenem vodstvo invalidske šole, do cenjenega občinstva s prošnjo, da daruje ali posodi knjige in časnike v navedeni blagi namen. Oddajo naj se v pisarni invalidske šole (baraka št. 1 nasproti državne obrtne šole), kjer se sprejem hvaležno potrdi. Ako se vodstvu naznani naslov, pošlje po knjige na dom.

— **Prepozno plačana najemnina.** V nekem slučaju je razsodilo dunajsko prizivno sodišče, da kratka zakasnitev v plačevanju najemnine še ni dovolj tehten povod za odpoved.

— **Ustanova za ubogo meščansko vdovo.** Razpisana je ustanova H. Ničmana, letnih 120 kron, za ubogo meščansko vdovo mestne župnije sv. Jakoba v Ljubljani. Prošnje je vlagati do 30. septembra na deželno vlado.

— **Omejitev porabe rotacijskega papirja.** Izišla je nova odredba, ki omejuje porabo rotacijskega papirja za časopise.

— **Časopisni papir zopet dražji.** Rotacijski papir za časopise, ki je stal ob začetku vojske 27 K 100 kg je bil zdražen ob novem letu na 131 kron in v avgustu na 158 kron 100 kg. Ta cena ra velja samo do konca septembra. V oktobru lahko pričakujemo zopet novo zdraženje rotacijskega papirja...

— **Za podporo svojcev v sovražnem in nevtralnem inozemstvu zadržanih avstrijskih državljanov** je ministrstvo za notranje zadeve v sporazumu s finančnim ministrstvom namovo

določilo termine, od katerih začenši se podpora prizna, in sicer: 1. Za rodbine avstrijskih državljanov, ki bivajo v sovražnih ali nevtralnih državah v Ameriki, od 7. decembra 1917; 2. za rodbine onih, ki so pridržani v drugih sovražnih deželah, od 1. avgusta 1917; v obeh slučajih pa samo tedaj, če je bila prošnja vložena vsaj do 15. avgusta 1918. — Na vse druge, šele po 15. avgustu 1918, vložene prošnje se podpora dovoli brez razlike šele od dneva, ko je bila prošnja vložena.

— **Mahrova šola preneha?** Kakor se čuje, je Mahrovo hišo v Ljubljani na Cesarja Jožefa trgu kupila graška veletvrdka Kastner & Öhler.

— **Štrajšna nesreča.** V Naborjetu na Koroškem sta se minulo medeljo ponesrečili dve deklici kot obžalovanja vredno žrtvi brezmezne neumnosti ali pa zločinske neumnosti. Poslužili sta se takozvanih »makaronov« t. j. italijanska razstrelba v obliki makaronov, da bi zakurili. Pri tem pa je padel goreč »makaroni« na tla in vžgal vsjo ostalo množino. V trenutku sta bili ubogi deklici v plamenih. Dobile sta strašne opekline, tako da jima je šla koža in meso z udov. Neka prijateljica se ju je usmili in odpeljala k zdravniku.

— **Delavska deputacija pri štajerskem namestniku.** Socialno demokratično deželno zastopstvo, deželna strokovna komisija in zadruga komisija so sklenile, da pošljejo deputacijo k namestniku, kjer mu razlože razmere glede živila, kakor tudi glede nastalega plačilnega gibanja v vseh strokah. Deputacijo so vodili štirje socialno demokratični poslanci. Razgovor, ki je trajal eno celo uro, je podal namestniku verno sliko strašnih razmer, v katerih žive delavci, in obupanega razpoloženja vsega delajočega prebivalstva.

— **Obravnava proti delavcem v Boki Kotorski** se prične, kakor poročajo, sredi meseca septembra.

— **Kolera v Galiciji.** V Galiciji so dognali štiri slučaje azijske kolere. Dva v Radziechovu, enega v Brodih in enega v Starem Brody. Odredili so vse potrebno v obrambo razširjenja. Zanesla se je kolera iz inozemstva.

— **Padenje vrednosti našega denarja v tujini.** V zadnjih dneh je stopila vrednost tujega denarja (deviz) pri centralnih državah zelo visoko. Na nevtralnih borzah je cena našega denarja zelo padla, pri nas na Dunaju in v Berlinu se je pa vrednost nevtralnega denarja tako dvignila. Tako so plačevali na Dunaju v začetku leta 1918 za 100 holandskih gold. 349 K, sedaj 469; 100 mark 155.60, sedaj 161; 100 švicarskih frankov 178, sedaj 234; 100 norveških kron 258, sedaj 295 itd. Torej tu vidimo, da tudi na denarnih borzah napredujemo.

— **Madjarske obljube...** Po poročilu »Doln. Dennika« je doseglo konjsko meso na Dunaju ceno 20 kron za kg. Vzrok temu je, da so Ogrji sicer obljubili pošiljati vsak mesec 1500 konj, toda poslali so jih v zadnjih dveh mesecih skupaj — 140 po številu! Tudi obljubljeni ukrajinski konji še niso dospeli. Teh sploh nikdar ne bo!

— **Zastrupitve z gobami.** V Požunu je obbolelo 70 oseb, ker so uživale strupene gobe. Od teh jih je 11 umrlo.

Zadnje vesti.

Nov trgovinski minister?

Dunaj, 31. avgusta. V parlamentarnih krogih se govori, da bo naslednik trgovskega ministra Wieserja, ki gotovo odstopi, profesor kemične tehnologije dr. Friderik Giuthel iz Prage, ki je sin slovitega avstrijskega kemika. S politiko se ni bavil in nemškimi krogi v Pragi ni posebno simpatičen.

Zakon radi odškodninske dolžnosti.

Dunaj, 31. avgusta. Državni zakonik priobčuje zakon glede odškodninske dolžnosti dr-

žave pri protipravnih škodah civilnih oseb v sedanjih vojni. — Ravnotako je izšel zakon o odškodninski dolžnosti za preiskovalni zapor.

Nasledni Burianov.

Dunaj, 31. avgusta. Za naslednika zunanjega ministra grofa Buriana smatrajo nekateri politični krogi grofa Szecseny, bivšega poslanika v Parizu.

Češki narodni svet.

Praga, 31. avgusta. Novoustanovljeni češki narodni svet odpre svojo pisarno, katere ravnatelj postane poslanec sood. Soukup. Po vseh čeških mestih bodo istotako ustanovljene pisarne narodnega sveta.

Govor državnega kanclerja.

Berlin, 31. avgusta. Povodom sprejema zastopnikov zveze katoliških dijaških društev Nemčije je imel državni kancler grof Hertling daljši govor, v katerem je izvajal med drugim: Vojno razmere močno vplivajo na živce in vojna psihoza se kaže pri naših sovražnikih v obliki blaznostnega sovraštva proti centralnim državam, predvsem proti Nemčiji, nasprotno pa se izraža vojna psihoza pri nas v ojačenju nagnenja do vojne, katero je pravo svojstvo vseh Nemcev in ki se zelo rado obrača proti vladi. Zbog tega so naši sovražniki prepričani, da se bo vojna končala in zato je tembolj potrebna enotna vzajemnost cesarja in države, vlade in naroda. Kar se tiče vojaškega položaja, smatra vrhovno poveljstvo pričajo, da kar najbolj ugoden in zbrljan, da moremo mirno in zaupno gledati v prihodnost, kljub temu, da se je naša vojska iz strateških razlogov morala pred sovražnikom umakniti na nekaterih črtah. Vojna je že od svojega začetka le obrambna vojna. Nadaljevali bomo vojno tako dolgo, dokler ne bodo naši sovražniki spoznali, da nas ne morejo uničiti. Cecil se zanaša na ententno znano s pomočjo Zedinjenih držav. Tako so se zanašali ententari svoj čas tudi v verolomno Italijo in potem na Rumunijo. Cecil pozablja, da je med tem z Rusijo in Rumunijo sklenjen mir in da so s tem vojne čete na zapadu znatno ojačene. V Nemčiji ne vlada niti vse-nemška, niti kaka druga, temveč edino-le nemška politika.

Za mednarodno socialistično konferenco.

Bern, 31. avgusta. »Petit Parisien« izve, da se je odločil stalni administrativni odbor francoske socialistične stranke po dolgi posvetovanjih za sklicanje mednarodne socialistične konference v Londonu.

Sestanek v Nauheimu.

Berlin, 31. avgusta. Cesar Viljem se je sešel v Nauheimu z bulgarskim kraljem in princem Cirilom. Po kosilu sta vladarja imela svoje razgovore med štirimi očmi. Večurni pogovor obeh vladarjev je veljal političnemu in vojaškemu položaju. Ta sestanek se smatra kot dogodek velikega političnega pomena. Ti pogovori veljajo za konferenco glede vojnih ciljev, ki se rešujejo z osrednjimi državami v stopnjah. Najprej se je vršil sestanek nemškega z avstrijskim cesarjem, nato nemško-bolgarski posveti, katerim sledi obisk Talaat paše.

Litavsko odposlanstvo v Berlinu.

Berlin, 31. avgusta. Včeraj je sprejel državni tajnik v. Hintze zastopnike litavske Tarybe pod vodstvom njih predsednika Smetone. Zastopstvo je izročilo državnemu kanclerju daljšo spomenico. Parlamentarna korespondenca centruma meni, da se bo v vprašanju konstitucional-monarhije na Litavskem v kratkem doseglo popolno soglasje med obema strankama in da bodo ne želje litavskega naroda (!!) po monarhiji, z vojvodo v. Urachom kot kraljem, ki bo stoloval v glavnem mestu Vilni čim prej izpolnjene.

Proti samostojnosti dunskega ozemlja.

Kijev, 31. avgusta. »Kijevskaja Misl« poroča: Glasom vesti iz verodostojnih krogov bo priznala Nemčija samostojnost dunskega ozem-

lja le tedaj, če jo prizna tudi ruska centralna republika. Nemčija je navezana na brest-litovsko pogodbo, kjer se je smatralo dunsko ozemlje za del sovjetske republike. To nemško stališče odgovarja zadnjim pogodbam, ki so se sklenile v Berlinu s tamošnjim zastopnikom Joffejem.

Vojno razpoloženje v Franciji in Angliji.

Bern, 31. avgusta. V francoskem časopisu so vse vesti in članki polni nezmernega šovinizma, odkar so se Fochu posrečile operacije na zapadnem bojišču. Bolj kot kdaj zahtevajo desničarski listi potrebo popolne entente zmage do uničenja Nemčije. »Populaire« z obžalovanjem piše o tem šovinističnem gibanju, ker jači nemški odpor. List zahteva, da vlada jasno in odkrito precizira mirovne pogoje, ker je sedaj prišel trenutek za pričetek javnega razpravljanja o mirovnem vprašanju.

Pacifistično zborovanje v Londonu.

London, 31. avgusta. Pacifistično zborovanje v Plumsteadu, londonskem predmestju, je razljučena množica razgnala. Mnogo oseb je bilo ranjenih. Ramsay MacDonald je bil od kamna zadet v uho.

Aprovizacija.

Aprovizacija lužne železnice v Ljubljani deli od 3. septembra dalje moko, sladkor, milo in pralni prašek po sledečem redu: 3. septembra dopoldne štev. 1—350, popoldne štev. 351—700, 4. septembra dopoldne štev. 701 do 1050, popoldne štev. 1051—1400, 5. septembra dopoldne štev. 1401—1750, popoldne štev. 1751—2100, 6. septembra štev. 2101—2450, popoldne štev. 2451—2800, 7. septembra dopoldne štev. 2801 do konca. — Dopoldne od 8. ure do pol 1., popoldne od 3.—6.

Tisti, ki so zamudili čebulo. V pisarni mestne aprovizacije se oglašajo še vedno stranke, ki pravijo, da so zamudile zadnje delitve čebule. Kdor ni prejel čebule, jo dobi v sredo, dne 4. t. m. v telovadnici 1. deške ljudske šole na Ledini, in sicer popoldne od pol 2. do pol 6. Stranke se morajo izkazati z nakazili za krompir in plačajo kilogram po 2 K 50 vin. Kdor ima poleg nakazila za krompir še katerokoli izkaznico obojne akcije, plača kilogram po 1 K. Stranke dobe za vsako vsebo po dva kilograma čebule.

Kis na zelene izkaznice B štev. 2001 do konca prejmejo stranke pri Mühleisnu na Dunajski cesti v torek, dne 3. t. m. popoldne. Določen je tale red: od 2. do 3. štev. 2001 do 2180, od 3. do 4. štev. 2181 do 2360, od 4. do 5. štev. 2361 do konca. Stranke dobe za vsako osebo pol litra kisa. Liter stane 1 K 40 vin.

Orehi za III. in IV. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami III. in IV. uradniške skupine prejmejo orehe v sredo, dne 4. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: III. uradniška skupina od 8. do 9., IV. uradniška skupina od 9. do 10. Stranke dobe za vsako osebo po pol kilograma orehov, kilogram stane 6 kron.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna
Ljubljana Frančiškanska ul. 6,

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županištva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, itd.

Stereotipija. — Litografija.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1,000.000.

4 1 0
4 0

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —